

Ajankohtaista luomuvalvonnasta 2021

Materiaali perustuu päivityshetkellä käytettävissä oleviin tietoihin
Päivitetty 18.3.2021 Virpi Aspelin-Nieminen

Sisältö

- Luomuvalvonnan linkit (ohjeet, lomakkeet, mallipohjat)
- Tarkastusten painopisteet
- Kirjanpito, suunnitelmat ja sopimukset
- Lisäysaineisto
- Ylimääräinen tarkastus
- Yleisimmät poikkeamat Uudenmaan ELY-keskuksen alueella
- Uusi luomuasetus 2022
- Sähköinen lupahakemus ja Ruokaviraston viljelijäkirje

Luomuvälvonta, linkit Ruokaviraston sivuilla (ohjeet, lomakkeet, mallipohjat)

- Ruokavirasto.fi / Luomu

<https://prod-ruokavirastofi.solitaonline.fi/teemat/luomu/>

- Luomun tuotantopanokset (Ruokavirasto.fi)

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/luomumaatilat/luomukasvit/Luomun-tuotantopanokset/>

- Luomun lomakkeet ja ohjeet (Ruokavirasto.fi)

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-jalomakkeet/yriytkset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/>

- Luomuasiakirjahaku (Ruokavirasto.fi)

<https://palvelut2.evira.fi/luomuasiakirjahaku/>

Luomu

LUOMUTILAT

Vain luomutuotannon ehtojen mukaan viljellyt ja jalostetut tuotteet ovat luomua.

LUOMUTUOTTEIDEN VALMISTUS JA MYYNTI

Vain valvontaan kuuluva toimija voi merkitä tuotteet luomuksi ja käyttää valmiiksi pakatuissa tuotteissa EU:n luomutunnusta eli eurolehteä.

LUOMURUOKAA KULUTTAJILLE

Suomessa on lähes 4 500 luomumaatilaa, joista yli 900:lla on myös luomueläimiä. Ruokavirasto valvoo luomutuotantoa.

LUOMUN TUOTANTOPANOKSET

Siemenet, lannoitteet, rehut, kasvinsuojeluaineet, puhdistus- ja desinfiointiaineet. Luettelot ja yleiset luvat.

LUOMUVALVONNAN TILASTOT JA TIETOHAUT

Tietoa luomuviljelyaloista sekä luomueläinten määristä alueittain ja tuotantosuunnittain.

Pikareitit

[Luonnonmukaiset siemenet ja taimet \(lisäysaineistorekisteri\) »](#)

[Hakupalvelu - Onko ostamasi luomutuote Suomessa valvottua tuotantoa? »](#)

[Luonnonmukaisesti tuotetut rehut »](#)

Tuotantotarkastusten painopiste 2021, kasvintuotanto

- Keskeinen kysymys ja kehittämiskohde luomukasvintuotannossa 2021: Miten dokumentoinnin suunnittelua voisi parantaa konkreettisesti tilan omista tarpeista lähtevällä varastokirjanpidon suunnittelulla.
- Varastokirjanpidon arviointi tarkastushetkellä vuonna 2021
- Painopistekysymykset:
 1. Täyttääkö varastokirjanpito luomutuotantoehtojen vaatimukset ilman vakavia poikkeamia?
Vakava poikkeama: puuttuu kokonaan tai olennaisilta osin tai tiedot ristiriitaisia.
Varastokirjanpito ei mahdollista tuote-erien jäljittämistä.
 2. Onko varastokirjanpidon toteutuksessa huomioitu tilan toiminnan kannalta olennaiset tekijät?
Esim. jäljitettävyyys, määrät, toiminnan monimutkaisuus ja muut riskejä lisäävät tai vähentävät tekijät.
 3. Onko varastokirjanpidon toimintatapa kuvattu?
Käytössä on mallilomake, tai vastaavat tiedot on kuvattu luomusuunnitelmassa.

Tuotantotarkastusten painopiste 2021, eläintuotanto

- 2. vuosi 2021 (2020-2022) Toimiiko toimija oman eläintenhoitosuunnitelmansa mukaisesti?
 - Vastaako eläintenhoitosuunnitelma todellisuutta kirjanpidon osalta?

- Painopiste 2021: Eläintenhoitosuunnitelman arviointi varastokirjanpidon osalta
 1. Vastaako kirjanpito (esim. rehut, kivennäiset, vitamiinit, muut täydennysrehut) eläintenhoitosuunnitelman kuvausta ja toimiiko toimija varastokirjanpidon suhteen suunnitelman mukaisesti
 2. Täsmääkö tase rehukirjanpidon osalta?
 3. Kirjaako toimija ja miten vastaanottotarkastukset (eläimet, rehut)?

Kirjanpito, suunnitelmat ja sopimukset

- Tarkista
 - kaikki asiakirjat ovat tarkastuksella tarkastettavissa
 - ne ovat ajantasaiset
 - luomusuunnitelma, muistiinpanot
 - alihankintasopimus ja lannan laajaperäisyys selvitys
- Jäljitettävyyden osalta on tärkeää, että muistiinpanot ovat ajantasaiset (= varastokirjanpito ja kasvulohkokohtaiset muistiinpanot)
- huomioi varastokirjanpidon suunnitellussa ja toteutuksessa oman tilasi tarpeet
- Tuote-erän jäljitettävyydessä idea on "yksi askel eteen ja yksi taakse"
- Alihankintasopimukset tulee muistaa ilmoittaa myös ELY-keskukseen, jotta alihankkijan toimipaikat ovat luomuvalvonnan tiedossa ja tarkastettavissa

Lisäysaineisto 1/2

- Yleisen luvan tulee olla voimassa joko lisäysaineiston hankintahetkellä tai kylvön aikaan
- tavanomaisen lisäysaineiston hankinta perustuen Ruokaviraston yleiseen lupaan => varmenna hankinta-ajankohta
 - esim. tilausvahvistus, kuormakirja tai lasku
- Lohkomuistiinpanoja ja varastokirjanpitoa voi käyttää tositteina itse tuotetun lisäysaineiston osalta
- Yksivuotisista kasveista voi omaa luomusiementä tuottaa jo ensimmäisestä siirtymävaihevuodesta alkaen (yksi sukupolvi) nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti!
- Jos poikkeusluvan saanut erää jää ylivuotiseksi (erä käytetään luvan voimassaoloajan jälkeen), on erän käyttöön oltava uusi toimijakohtainen – tai Ruokaviraston yleinen lupa
 - ellei se ole ollut vähintään kerran ennen kasvukautta yleisen luvan piirissä ajalla 1.lokakuuta - 31. maaliskuuta
- HUOM!
 - Uudet vaatimukset eivät vaikuta vuoden 2021 aikana tai sitä aikaisemmin korjattuun luomulisäysaineistoon
 - Nykyisin vaatimuksin tuotetun, sertifioidun tai tilan oman luomusiemenen vanhat varastot voi siis käyttää loppuun
 - Valmistaudu mahdollisten vanhojen ja uusien vaatimusten mukaisten tuote-erien erilläänpitoon ja jäljitettävyyden varmistamiseen varastojen ja kirjaamisvaatimusten (mm. lohkomuistiinpanot, ja varastokirjanpito) osalta

Lisäysaineisto 2/2

Käytettävän lisäysaineiston osalta muista siis tarkistaa:

- lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset ovat tarkastuksessa saatavilla
- Jos lisäysaineistoa ei ole saatavissa luomuna
 - tarvitseeko ELY-keskuksen myöntämän toimijakohtaisen luvan
 - vai onko Ruokaviraston yleinen lupa
- varastossa oleva tavanomainen lisäysaineisto
 - tarvitseeko ELY-keskuksen myöntämän toimijakohtaisen luvan
 - onko ollut vähintään kerran yleisen luvan piirissä ajalla
1. lokakuuta - 31. maaliskuuta
(lista 1.4.2021 Ruokaviraston nettisivulla)
 - vai onko Ruokaviraston yleinen lupa

Ylimääräinen tarkastus

- Tehdään ennalta ilmoittamatta (ilmoituskäytäntö muuttunut 2018)
- Muutos perustuu Euroopan komission vuonna 2014 Suomessa tekemään arviointiin. Lainsäädännön mukaan ylimääräisten tarkastusten tulee olla yllätyksellisiä ja vaatimus ei täyty, jos viljelijä saa ennakoilmoituksen.
- Pääosin riskiarvioinnin perusteella
- 20 % eläintiloista + noin 2,5 % muista (eli "kasvitiloista")
- Maksuton tarkastus
- tehdään yleensä kevättalvella/kasvukauden ulkopuolella
- Covid19-pandemian vuoksi myös ylimääräisistä tarkastuksista on ilmoitettu ennakkoon 2020 ja 2021

2020 yleisimmät poikkeamat Uudenmaan ELY-keskuksen alueella

- Viljelykierto
 - 30% palkokasvivaatimus
- Luomusuunnitelma
 - ajantasaisuus
- Kirjanpito ja /tai muistiinpanot
 - puuttuvat tapahtumat
- Puutteet tuotteiden merkinnöissä
- Poikkeamien määrä kokonaisuutena pysynyt samalla tasolla vuosina 2018 - 2020 eläin- ja kasvintuotannon osalta
- Kasvintuotannossa poikkeamia esiintyi n.7 % (n. 6% vuonna 2019)
- Eläintuotannossa poikkeamia esiintyi n. 10 % (n.14% vuona 2019)

Uusi luomuasetus 2021 1/3

- Piti soveltaa 1.1.2021 alkaen, soveltamisen aloitus siirtynyt 1.1.2022
- Tietoa muutoksista sitä mukaan kun komission toimenpanolainsäädäntö valmistuu
- Mahdollisuus pidentää vähäriskisen tilan fyysisten tuotantotarkastusten väliä jopa 24 kuukauteen

1. Muutoksia kasvintuotanto

- Siirtymäaikojen lyhentämiseen entistä tiukempi menettely
- Kasvihuonetuotanto
 - Pakollista maapohjainen kasvatus ja monokulttuurin rikkova kasvinvuorottelu
 - Viljely rajoitetulla kasvualustalla voi jatkua 31.12.2030 ennen 28.6.2017 aloitetussa laajuudessa
 - Uusien toimijoiden osalta sallittu vain taimikasvatuksessa ja ruukuissa myytävälle kasveille (yrtit)

Uusi luomuasetus 2021 2/3

2. muutoksia lisäysaineisto

- Siirtymävaiheen aikana voi tuottaa siirtymävaiheen siementä, kun lohkon tai monivuotisen kasvuston siirtymäaika ennen sadonkorjuuta on kulunut vähintään 12 kuukautta
- Yleinen lupa -käytäntö säilyy, mutta sen soveltamiseen tulee kaksi merkittävää muutosta: ns. kansallinen luettelo ja tiedonkeruu yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesta siemenestä
- ”Parasta ennen päivämäärä ”tavissiemenelle” eli mahdollisuus myöntää poikkeuslupia tavissiemenen käytölle päättyy 31.12.2035
- Uudet tavat jalostaa luomuun soveltuvaa lisäysaineistoa, eli monimuotoaineisto ja luomukasvinjalostus
- Luomulisäysaineistorekisteriin ilmoittaminen tulee maksuttomaksi siemenpakkaamoille

Uusi luomuasetus 2021 3/3

3. Muutoksia eläintuotanto

- Eläinlääkkeiden käytön jälkeen aina vähintään 48 h varoaika
- Kaikkeen tavanomaisten eläinten hankintaan tarvitaan jatkossa ELY- keskuksen lupa
- korostaa alkuperäisrotujen merkitystä luomutuotannossa
 - Alkuperäisrotuisten tavanomaisten jalostuseläinten hankinta ei edellytä lupaa ja ne voivat olla poikineita (Isk, Lsk, Psk, suomenlammas, kainuunharmas, ahvenanmaan lammas, suomenvuohi, suomenhevonen)
- Tuotantoehtoja uusille eläinlajeille (kaniinit ja hirvieläimet)
- Runsaasti täsmennöksiä ja muutoksia tuotantoehtojen yksityiskohtiin
 - Tilavaatimukset siipikarjalle
 - Poikkeusmenettely kananuorikoiden kasvatuksessa päättyy
- Luomurekisteri (jalostus)eläimille
 - Toimii kuten luomusiemenrekisteri nykyään, mutta on maksuton
- Poikkeus nautojen loppulihotukseen sisällä laidunkauden aikana poistuu
- Rehuannos voi sisältää keskimäärin enintään 25 % SV2-rehua

Sähköinen lupahakemus ja Ruokaviraston viljelijäkirje

- Mahdollisuus hakea lupaa tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön myös sähköisellä Touko-asiointipalvelulla
- Palveluun pääsee kirjautumaan osoitteessa
<https://touko.ruokavirasto.fi>
- Ruokaviraston viljelijäkirjeessä tarkemmin
 - uuden luomuasetuksen muutoksista
 - varastokirjanpidon suunnittelusta ja toteutuksesta oman tilasi tarpeet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos

virpi.aspelin-nieminen@ely-keskus.fi
Puh. 0295 021 039

Uudenmaan ELY-keskus

